

ДМИТРО ДОНЦОВ. ДО 140-РІЧЧЯ

Ідеолог українського чинного націоналізму, теоретик і практик боротьби проти «руського міра» та комунізму, що ідейно загартував і сформував два покоління воюючої української молоді.

Доктор права, інтелектуал, філософ і національний мислитель.

Спеціаліст з інформаційно-психологічних операцій та пропаганди, ідейник та творець радикальних українських середовищ в Україні та на еміграції.

Видавець, редактор, ідеолог журналів «Заграва», «Літературно-науковий вісник» та «Вісник» – флагманів літературного, культурного та ідеологічного простору українців західних земель та еміграції міжвоєнного часу.

Коротка біографія

1883 р. – народився в сім'ї нащадка козацького роду в Мелітополі Таврійської губернії Російської імперії. Освіта – Мелітопольське реальне училище, юридичний факультет Петербурзького, Віденського та Львівського університетів.

1905 р. – вступив до Української соціал-демократичної робітничої партії, займався революційною антирежимною діяльністю, двічі арештований жандармерією. Пройшов шлях від революційного марксиста до інтегрального націоналіста та консервативного революціонера.

1912 р. – одруження з львів'янкою Марією Бачинською, з якою познайомився у Віденському університеті. Мешкав Дмитро Донцов у дружини у Львові на вул. Курковій, 11 (тепер вул. Лисенка).

1914 р. – створення Союзу Визволення України для боротьби проти Російської імперії у світовій війні та створення Незалежної України.

1918 – 1919 рр. – робота в Києві директором Української телеграфічної агенції Української Держави (травень – листопад) та шефом Українського пресового бюро УНР у Берні.

1922 р. – за фінансової підтримки Євгена Коновальця у Львові відновив видання «Літературно-наукового вісника» та перетворив його на потужний ідеологічний та культурологічний рупор українського національного руху.

1926 р. – написав та видав у Львові ідеологічний блокбастер – книгу «Націоналізм», якою створив новий ідейно-політичний бренд, зафіксував особисте теоретичне лі-

дерство та започаткував нову політичну моду.

1922 – 1973 рр. – проживаючи у Львові, Бухаресті, Празі, Відні, Берліні, пізніше в США та Канаді – вів безперервну ідеологічну, контрпропагандивну, інформаційну, організаторську діяльність в націоналістичному середовищі для мобілізації українців на боротьбу за націю та державу.

Роль та значення Дмитра Донцова в історії України

Створив та підтримував ідейно-психологічну атмосферу нонконформізму, елітарності, войовничого ідеалізму та культу сили, з якої виросла Організація Українських Націоналістів та Українська Повстанська Армія.

Сприяв консолідації кращих духовних та творчих особистостей українства свого часу у феномені «вісниківців», куди залучив Євгена Маланюка, Юрія Липу, Леоніда Мосендза, Олега Ольжича та Олену Телігу.

Автор фундаментальних і водночас популярних праць «Націоналізм», «Де шукати наших традицій?», «Дух нашої давнини», «Туга за героїчним: Ідеї і постаті літературної України», «Поетка вогненних меж».

Накреслив яскраві та привабливі ідейно-світоглядові наративи національного відродження та величчя, цивілізаційної місії України в боротьбі з Росією, протистояння лицарського духу плебейським інстинктам всередині національної спільноти.

Цитати та крилаті вислови Дмитра Донцова

1. Найбільш гнітять того, хто найменше вимагає.
2. Світ належить до тих, які вміють хотіти.
3. Сума слабих не дасть сили.
4. Мало носити в серці ідеал. Коли його не боронитиме запеклість фанатиків – цей ідеал перекареслить інша, чужа фанатична сила.
5. Віра – це нестримне бажання перетворити мрію в реальне життя.
6. Всякий рух і всяка ідея, яка хоче перемогти, має складатися з людей одної ідеї, одної волі, а не з комплексу людей різно думуючих.
7. Ідеї не правлять, ані не перевертають світ, світ правиться і перевертається почуваннями, яким ідеї лише служать провідниками.
8. Криза нашого націоналізму не в тім, що «нація не дозріла», не в вадах «програми», лише в браку людей.
9. Шляхетність, мудрість, відавага – три основні прикмети володарського класу... Шляхетного не підкупиш, мудрого не обдуриш, мужнього не злякаєш.
10. Народ, який хоче порвати кайдани і «вражою злою кров'ю волю окропити», проливає і потоки власної крові.
11. Нація є те, що протиставляє себе географічно, історично і політично своїм сусідам.
12. Коли Україна захоче вийти зі стану провінції, мусить витворити в собі, крім волі до влади, ту велику всеобіймаючу ідею, ідею опанування духової, економічної і політичної нації. Без такої ідеї ми лишимося нацією уярмленою, провінцією, народом, який житиме роздвоєною душею, не в стані витворити збірної волі.

Юрій МИХАЛЬЧИШИН